

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การค้ามนุษย์เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทุกยุคสมัยคู่กับอารยธรรมมนุษย์ โดยในยุคแรกปรากฏอยู่ในรูปค้าทาส ซึ่งมีหลักฐานว่ามีชนชั้นทาสตั้งแต่ยุคโลหะ (Copper Age 4,000-2,500 B.C.) ต่อมาในสมัยจักรวรรดิโรมัน ระบบทาสได้ทวีความสำคัญขึ้นจนกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจโรมัน และด้วยเหตุผลนี้จึงส่งผลให้การค้าทาสเฟื่องฟูอย่างมากในสมัยโรมัน แต่การค้ามนุษย์ในยุคหลังจากนั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของการขยายตัวทางการพาณิชย์ของยุโรป รวมทั้งอาณานิคมโลกแห่งใหม่ ต่อมาการค้าทาสได้เจริญถึงขีดสุดในช่วงศตวรรษที่ 16-19 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาใช้แรงงาน นอกจากนี้การค้าทาสยังเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้อย่างงามอีกด้วย โดยเคยมีการประมาณการกันว่าชาวแอฟริกัน 15-20 ล้านคนถูกส่งไปเป็นทาสในสหรัฐอเมริกา ต่อมาการนำเข้าทาสมายังสหรัฐอเมริกาอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ถูกยกเลิกอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1808 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่นานาชาติเริ่มกำหนดให้การค้าทาสเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่การค้าทาสก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง มิได้หมดไปแต่อย่างใด ซึ่งตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงศตวรรษที่ 19 การค้ามนุษย์ในบริบทของการค้าทาสได้เปลี่ยนแปลงตามสภาพและเงื่อนไขในยุคที่ต่างกัน แต่สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงไม่ว่ายุคสมัยไหนคือ การปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่ง นอกจากนี้ปัจจุบันการค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่นก็ได้เกิดขึ้นและดำรงอยู่มาอย่างต่อเนื่อง ในศตวรรษที่ 19 นี้เองที่ทั่วโลกเริ่มมองเห็นว่าการค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เป็นภัยคุกคามต่อมนุษยชาติ เป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ และเป็นการละเมิดต่อกฎหมายบ้านเมือง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาโลกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาทางเศรษฐกิจและโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม ปัจจัยต่างๆเหล่านี้เมื่อรวมเข้ากับการได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์มหาศาลทำให้การประกอบอาชญากรรมธรรมดาๆ ที่คนทั่วไปเข้าใจ อาทิ ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ฯลฯ พัฒนาจนมีรูปแบบจากเดิมที่มีผู้กระทำความผิดไม่กี่คน เป็นลักษณะที่สลับซับซ้อนอยู่ในรูปแบบองค์กรอาชญากรรม (Organization Crime) ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคโลกไร้พรมแดน ทำให้องค์กรอาชญากรรมพัฒนาจนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) ที่มีเครือข่ายโยงใยข้ามประเทศตั้งแต่ระดับย่อยเพียงสองประเทศไปจนถึงระดับภูมิภาคและระดับโลก ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยองค์กรสหประชาชาติได้ศึกษา และประมาณรายได้ขององค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติแต่ละปีว่ามีมากถึง 3-5 % ของรายได้ประชาชาติทั่วโลก และการค้ามนุษย์ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่องค์กรสหประชาชาติกำหนดเอาไว้

การค้ามนุษย์เพื่อใช้ประโยชน์ในธุรกิจทางเพศและเพื่อบังคับใช้แรงงานถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบหนึ่งที่มีความรุนแรงและขยายตัวอย่างรวดเร็วที่สุด โดยองค์การสหประชาชาติประมาณการว่าในแต่ละปีมีชาย หญิง และเด็ก จำนวน 4 ล้านคน ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันถือว่าการค้ามนุษย์คือการค้าทาสรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการใช้กำลัง หลอกลวง และบีบบังคับให้ผู้ถูกค้าทำงานให้ตน โดยจากข้อมูลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization –ILO) ระบุว่าปีหนึ่งมีคนจำนวน 12.3 ล้านคนถูกบังคับใช้แรงงานทั้งในธุรกิจทางเพศและอุตสาหกรรมภาคต่างๆ ทั้งนี้เฉพาะเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของธุรกิจการค้าประเวณีทั่วโลกในแต่ละปีมีจำนวนมากกว่า 1 ล้านคน (ทรงพล พันธุ์ชาติกุล, 2547)

การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมายและจัดอยู่ในอาชญากรรมประเภทมีต้นทุน กล่าวคือ เป็นอาชญากรรมที่ต้องใช้เงินเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมและผลตอบแทนที่กลับมาก็มูลค่ามหาศาล ซึ่งเงินจำนวนมากเหล่านี้ นอกจากจะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวมได้แล้ว ยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย เพราะเงินได้จำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิดนี้นำไปสู่การสร้างอิทธิพลของผู้กระทำผิด และสร้างความเข้มแข็งและความคงอยู่ขององค์กรอาชญากรรมในการดำเนินต่อไปได้ โดยส่วนหนึ่งของเงินได้จากการกระทำความผิดจะถูกนำไปใช้เป็นต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งใหม่ขึ้นมาอีก จึงก่อให้เกิดเป็นวัฏจักรของการก่ออาชญากรรมขึ้นมาอย่างไม่สิ้นสุด

ในเขตเอเชีย การค้ามนุษย์ดำเนินการโดยนักค้ากลุ่มเล็กๆ ที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ จึงทำให้การปราบปรามการค้ามนุษย์มีความยุ่งยากกว่าการปราบปรามนักค้ายาเสพติด (Taylor, 2006) ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การค้ามนุษย์ยังเป็นปัญหาสำคัญในขณะที่จำนวนเหยื่อจากการค้ามนุษย์มีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการค้าหญิงและเด็กยังทำให้ปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้จากการศึกษาปัญหาการค้ามนุษย์ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงพบว่ารูปแบบการค้ามีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน (a cottage industry) มากกว่าจะเป็นการรวมกลุ่มเป็นองค์กร (organized crime) (Piper, 2005 : 212)

สำหรับประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับรุนแรงมากที่สุด แม้ที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้พยายามที่จะแก้ไขและลดระดับความรุนแรงของ

ปัญหาการค้ำมนุษย์ ซึ่งไม่เพียงจะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ยังก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อปัจเจกบุคคลและบั่นทอนเสถียรภาพของประเทศ ทั้งในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (คำกล่าวรายงานของนายสรอรรถ กลิ่นประทุม, 2547 : 15) แต่ด้วยความซับซ้อนของปัญหาทำให้ปัญหาการค้ำมนุษย์ในประเทศยังคงมีความรุนแรง เหตุผลเนื่องมาจากธุรกิจการค้ำมนุษย์มีลักษณะพิเศษเฉพาะเรื่องแตกต่างจากการประกอบอาชญากรรมโดยทั่วไป บางกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์อาจมีลักษณะการดำเนินการเป็นองค์กรอาชญากรรม แต่บางกรณีอาจมีลักษณะต่างฝ่ายต่างกระทำความผิด การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์จึงยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้การใช้มาตรการกฎหมายโดยทั่วไป ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องของการค้ำมนุษย์โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับพิธีสาร ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.2551 ตั้งแต่วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 แล้ว ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการกฎหมายในเรื่องหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) ซึ่งเป็นมาตรการกฎหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กับอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ในขณะที่การค้ำมนุษย์มิได้มีรูปแบบเฉพาะแต่การกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมเท่านั้น ดังนั้น การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด(Conspiracy) อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ได้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ได้ของประเทศไทย รวมทั้งหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมนำมาใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบและเข้าใจในประวัติ ความเป็นมาของทฤษฎีหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy)
2. เพื่อให้ทราบและเข้าใจในรูปแบบและลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์

4. เพื่อทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่ดีและเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

สมมุติฐานของการศึกษา

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทยที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ในขณะที่การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทยเป็นไปอย่างยากลำบาก แม้การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์อาจจะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถดำเนินคดีกับผู้ที่เป็นผู้บงการอยู่เบื้องหลังหรือบังคับบัญชาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ แต่การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) ดังกล่าว อาจนำมาซึ่งปัญหาในการบังคับใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้ เนื่องจากหลักการสมคบกันกระทำความผิดเหมาะสมสำหรับการบังคับใช้กับการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์รอาชญากรรม แต่ในขณะที่การค้ามนุษย์มีลักษณะพิเศษเฉพาะเรื่อง บางกรณีอาจมีลักษณะการดำเนินการเป็นองค์รอาชญากรรม แต่บางกรณีอาจมีลักษณะต่างฝ่ายต่างกระทำความผิด ดังนั้น เห็นสมควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาวิจัยถึงทฤษฎีหลักการสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมาย Common Law และประวัติการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ตามกฎหมายไทย ศึกษาถึงรูปแบบ โครงสร้างการปฏิบัติงานขององค์รอาชญากรรม และลักษณะของอาชญากรรมที่ดำเนินการโดยองค์รอาชญากรรม รวมทั้งศึกษาถึงบทนิยามขององค์รอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์ร ค.ศ.2000 และบทนิยามของการค้ามนุษย์ตามพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ตลอดจนการ ค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย ต่อจากนั้นจะศึกษาวิเคราะห์มาตรการกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับความผิดฐานค้ามนุษย์ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์ร ค.ศ.2000 และมาตรการกฎหมายเรื่องหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ตาม พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจากการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาบังคับใช้ในการ

ปราบปรามการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของประเทศไทย และในส่วนท้ายสุด จะเป็นการสรุปและเสนอแนะการใช้หลักการสมคบกันกระทำคามผิดในการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาและวิเคราะห์โดยการอ้างอิงจากตำรากฎหมาย วารสาร คำพิพากษาศาลฎีกา และเอกสารอื่นๆ ประกอบกับการติดต่อขอข้อมูลและคำแนะนำ ตลอดจนการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ เช่น บ้านพักฉุกเฉิน ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิผู้หญิง กองบังคับการปราบปรามการกระทำคามผิดต่อ เด็ก เยาวชนและสตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น

ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบและเข้าใจในประวัติ ความเป็นมาของทฤษฎีหลักการสมคบกันกระทำคามผิด (Conspiracy)
2. ทำให้ทราบและเข้าใจในรูปแบบและลักษณะการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
3. ได้ทราบถึงความเชื่อมโยงของปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการสมคบกันกระทำคามผิด (Conspiracy) มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
4. ได้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่ดีและเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อปราบปรามการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์